

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та публічного врядування

**Пояснювальна записка
до кваліфікаційної магістерської роботи**

на тему: «Вдосконалення механізмів публічного регулювання житлово-
комунальної сфери»

Виконав: студент 2 курсу
групи ДСз-21м
Спеціальність 281 «Публічне
управління та адміністрування»
Прокопчук Тарас Іванович

Керівник д.н. з держ.упр.,
в.о. завідувача кафедри менеджменту та
публічного врядування
Тихончук Леся Хотіївна

Рецензент директор департаменту
житлово-комунального господарства,
енергетики та енергоефективності
Рівненської облдержадміністрації
Пшеюк Володимир Леонідович

Ім'я користувача:
Тарас Іванович Прокопчук

Дата перевірки:
22.12.2023 13:43:11 EET

Дата звіту:
22.12.2023 13:45:27 EET

ID перевірки:
1016030945

Тип перевірки:
Doc vs Library

ID користувача:
9502

Назва документа: Дипломна робота Прокопчук Т.І. ДСз-21м на плагіат.docx

Кількість сторінок: 106 Кількість слів: 22020 Кількість символів: 174512 Розмір файлу: 2.71 MB ID файлу: 1015720773

9.8% Схожість

Найбільша схожість: 1.1% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015638946)

Пошук збігів з Інтернетом не проводився

9.8% Джерела з Бібліотеки

936

Сторінка 108

0.81% Цитат

Цитати

9

Сторінка 109

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу студента
Національного університету водного господарства та природокористування
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Прокопчука Тараса Івановича
на тему:

«Вдосконалення механізмів публічного регулювання житлово-комунальної сфери»

Невід'ємною частиною сфери життєзабезпечення населених пунктів є підприємства житлово-комунального господарства. Їхня діяльність спрямована на задоволення основних потреб населення і створення необхідних умов для функціонування всіх галузей народного господарства. Саме тому проблематика розвитку житлово-комунального господарства у складних умовах господарювання є актуальною сьогодні. При цьому важливим є вирішення пов'язаних з цим економічних і соціальних питань, необхідність всебічного наукового та експертного дослідження загальних теоретичних аспектів функціонування комунальних підприємств в особливих умовах війни, економіко-правових засад управління ними в цих умовах, проблем інвестиційно-інноваційної моделі їх розвитку.

Проблеми в ефективному публічному регулюванні житлово-комунального господарства завжди гостро стояли перед економікою держави. Відсутність стимулів до зменшення енергоспоживання до війни призвело до того, що досить мала частина українських підприємств провели модернізацію свого обладнання, направлену на енергозбереження.

Економіка України стала цілком залежною від енергоносіїв, оскільки виявилася не готовою до високих цін на них. Дослідження публічного регулювання запровадження енергоефективних заходів в житлово-комунальній сфері є об'єктивною необхідністю сьогодення.

В магістерській роботі досліджено сутність державної політики у сфері житлово-комунального господарства; охарактеризовано нормативно-правове регулювання у сфері житлово-комунального господарства; розглянуто зарубіжний досвід реалізації політики у сфері житлово-комунального господарства. В роботі проведено аналіз сучасного стану і розвитку сфери житлово-комунального господарства; проведено оцінку ефективності реалізації державної політики у сфері житлово-комунального господарства; розглянуто фінансове забезпечення реалізації державної політики у сфері житлово-комунального господарства та альтернативні шляхи фінансового забезпечення.

Також у роботі запропоновано імплементацію зарубіжного досвіду реалізації енергоефективних заходів; розкрито стратегічні напрямки розвитку житлово-комунальної галузі; наведено заходи удосконалення державної політики у сфері енергоефективності та житлово-комунального господарства

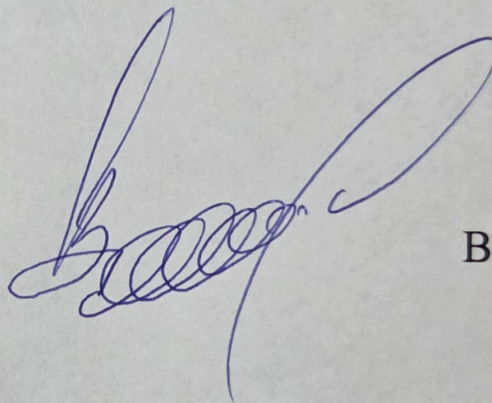
та покращення стану житлово-комунальної галузі за рахунок реалізації заходів з енергоефективності.

Магістерська робота виконана на високому рівні, текст ілюстровано таблицями, діаграмами, оформлена згідно загальноприйнятих вимог до написання наукових робіт.

З огляду на зазначене, магістерська робота має практичне значення, містить елементи наукової новизни, заслуговує оцінку «відмінно» (90 балів) та допускається до захисту, а її автор заслуговує присвоєння кваліфікації «магістр публічного управління та адміністрування».

Рецензент:

Директор департаменту
житлово-комунального господарства,
енергетики та енергоефективності
Рівненської облдержадміністрації

В.Л. Пшеюк

«20» грудня 2023 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЮ СФЕРОЮ	8
1.1. Сутність державної політики у сфері житлово-комунального господарства.....	8
1.2. Нормативно-правове регулювання у сфері житлово-комунального господарства. Структура, повноваження, завдання.....	16
1.3. Зарубіжний досвід реалізації політики у сфері житлово-комунального господарства.....	26
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЮ СФЕРОЮ.....	36
2.1. Аналіз сучасного стану і розвитку сфери житлово-комунального господарства.....	36
2.2. Оцінка ефективності реалізації державної політики у сфері житлово-комунального господарства.....	42
2.3. Фінансове забезпечення реалізації державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Альтернативні шляхи фінансового забезпечення.....	47
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ШЛЯХ ПОКРАЩЕННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ	62
3.1. Імплементация зарубіжного досвіду реалізації енергоефективних заходів.....	62
3.2. Заходи по удосконаленню державної політики у сфері енергоефективності та житлово-комунального господарства.....	72
3.3. Покращення стану житлово-комунальної галузі за рахунок реалізації заходів з енергоефективності	81
Висновки до розділу 3.....	93
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110
Додатки.....	123

Невід'ємною частиною сфери життєзабезпечення населених пунктів є підприємства житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ). Їхня діяльність спрямована на задоволення основних потреб населення і створення необхідних умов для функціонування всіх галузей народного господарства. Саме тому проблематика розвитку ЖКГ у складних умовах господарювання є актуальною сьогодні. При цьому важливим є вирішення пов'язаних з цим економічних і соціальних питань, необхідність всебічного наукового та експертного дослідження загальних теоретичних аспектів функціонування комунальних підприємств в особливих умовах війни, економіко-правових засад управління ними в цих умовах, проблем інвестиційно-інноваційної моделі їх розвитку.

Проблеми в ефективному публічному регулюванні ЖКГ завжди гостро стояли перед економікою держави. Відсутність стимулів до зменшення енергоспоживання до війни призвело до того, що досить мала частина українських підприємств провели модернізацію свого обладнання, направлену на енергозбереження.

Економіка України стала цілком залежною від енергоносіїв, оскільки виявилася не готовою до високих цін на них. Дослідження публічного регулювання запровадження енергоефективних заходів в житлово-комунальній сфері є об'єктивною необхідністю та зумовлює актуальність дослідження [1, с. 324-325].

Державне управління житлово-комунальним сектором є невід'ємною частиною соціально-економічної політики та являється потужним рушієм економічного зростання оскільки вказаний сектор є ключовим елементом будь-якої економічної системи. Це робить проблему державного управління житлово-комунальним господарством однією з найважливіших проблем теоретичних і прикладних досліджень. Практичним результатом має стати визначення ефективних механізмів управління підприємствами та організаціями ЖКГ всіх форм власності [2, с. 112].

Вивчаючи праці зарубіжних учених, таких як Д. Яроу, В. Шаркі, М. Пардіна, Д. Лоран, А. Кумар, Р. Грін, Д. Гарднер, П. Габор, В. Віскусі, Р. Вон, Д. Віккерс можна ознайомитися з основними положеннями функціонування ЖКГ на ринкових засадах [2, с. 112].

Водночас ринковій трансформації житлово-комунального сектору присвячені праці науковців: В. Хомякова, Р. Сиротюка, Т. Строкань, Г. Семчук, М. Руля, О. Попова, І. Осипенко, Г. Онищука, В. Ніколаєва, В. Кукси, Г. Крамаренко, А. Дроня, О. Дзядь, В. Вакуленко, В. Бабаєва та ін [3, 4, 5, 6].

Водночас, далеко не всі питання є концептуально відображеними цілісно, це не дозволяє обґрунтувати аналіз механізмів управління ЖКГ на адекватній теоретичній основі та сприяти масштабній ринковій трансформації галузі.

Метою магістерської роботи є аналіз діяльності органів публічного управління щодо розвитку сфери ЖКГ.

Для досягнення мети було визначено такі завдання дослідження:

- розглянути завдання та принципи публічного управління ЖКГ України;
- визначити закономірності організації вітчизняної системи управління ЖКГ;
- розглянути закордонний досвід публічного управління сферою ЖКГ;
- проаналізувати діяльність департаменту ЖКГ, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації щодо розвитку сфери ЖКГ у Рівненській області;
- запропонувати шляхи удосконалення діяльності органів публічного управління щодо розвитку сфери ЖКГ за рахунок впровадження енергоефективних заходів.

Об'єктом дослідження є організаційно-управлінські відносини, що складаються при провадженні діяльності органів публічного управління щодо розвитку сфери ЖКГ України.

Предметом дослідження є діяльність департаменту ЖКГ, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації щодо розвитку сфери ЖКГ у Рівненській області.

Методи дослідження. У ході магістерської роботи використовувалися такі методи: аналізу; єдності історичного й логічного; систематизації; дедукції та індукції.

Інформаційною базою дослідження є вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, аналітичні й статистичні дані Державного служби статистики України та департаменту ЖКГ, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації.

Робота складається з вступу, трьох розділів,

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг роботи становить 122 сторінки комп'ютерного тексту. В роботі 3 таблиці та 15 рисунків. Список використаних джерел налічує 93 позиції.

У першому розділі розглянуто сутність державної політики у сфері ЖКГ, нормативно-правове регулювання вказаної сфери та зарубіжний досвід реалізації політики у сфері ЖКГ.

У другому розділі проаналізовано сучасний стан і розвиток сфери ЖКГ, проведено оцінку ефективності реалізації державної політики у цій сфері та фінансового забезпечення реалізації державної політики у сфері ЖКГ. Також визначено основні проблеми та недоліки.

У третьому розділі запропоновано впровадження енергоефективних заходів на основі зарубіжного досвіду їх реалізації, а також заходи по удосконаленню державної політики у сфері енергоефективності та ЖКГ.

Запропоновані у магістерській роботі теоретичні положення, висновки і рекомендації можуть бути використані:

- вищими та центральними органами виконавчої влади під час формування та реалізації державної політики у сфері ЖКГ;

- органами влади всіх рівнів управління для обґрунтування та здійснення оперативних і тактичних рішень у сфері державного регулювання ЖКГ;
- у навчальному процесі вищих навчальних закладів за програмами підготовки магістрів державного управління, зокрема при розробці та викладанні модулів, пов'язаних з державним управлінням.

Апробація результатів роботи і публікації. Основні результати магістерської роботи було опубліковано в Віснику Національного університету водного господарства та природокористування (23.06.2023, Серія «Економічні науки», випуск 2(102) 2023р., с. 324-338), а також обговорено на Міжнародній науково-практичній конференції «Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання» (10.11.2023, Національний університет водного господарства та природокористування) та засіданнях кафедри менеджменту та публічного врядування навчально-наукового інституту економіки та менеджменту Національного університету водного господарства та природокористування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЮ СФЕРОЮ

1.1. Сутність державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

ЖКГ, яке забезпечує життєдіяльність міст та сіл та суттєво впливає на розвиток економічних взаємовідносин у державі є однією з пріоритетних галузей національного господарського комплексу.

ЖКГ України є багатогалузевим комплексом, що включає конкурентні підгалузі та підгалузі - природні монополії, а продуктами його життєдіяльності є послуги, що надаються у різних сферах (виробничій та невиробничій).

Деякі вчені акцентують увагу на тому, що це самостійна галузь економіки, основною метою якої є задоволення потреб підприємств та населення у послугах, які забезпечують нормальні умови життєдіяльності, зокрема у сфері обслуговування житлового фонду, в який входять помешкання та будинки, що використовуються як житло.

Усенко Ю. Ю. та Торкатюк В. І. дають найбільш широке визначення ЖКГ: це багатогалузева комплексна сфера господарювання, що включає підприємства та організації, які утримують у належному стані житловий фонд (виробники житлових послуг) та спеціалізовані підприємства, які надають послуги з електро-, газо-, тепло-, водопостачання та водовідведення (виробники комунальних послуг), які функціонують в умовах різноманітних факторів зовнішнього середовища, що утворюють у складних взаємозв'язках житлово-комунальні структури населеного пункту, які потрібно оцінювати та забезпечувати економічну ефективність своєї діяльності [7, с. 37-38].

З точки зору теорії систем ЖКГ України – це складна ієрархічна система, що складається з кількох незалежних підсистем (житло та його обслуговування, теплопостачання, водопостачання та водовідведення, збирання та переробка

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ЖКГ України є багатогалузевим комплексом, що включає конкурентні підгалузі та підгалузі - природні монополії, а продуктами його життєдіяльності є послуги, що надаються у різних сферах (виробничій та невиробничій).

ЖКГ має ряд специфічних характеристик, які роблять його складною, багатоелементною, динамічною організаційно-економічною системою [10, с. 59].

Характер та особливості житлово-комунальних послуг визначають специфіку ЖКГ, яка проявляється у наступному.

По-перше, житлово-комунальні послуги залежать від розташування джерел ресурсів, оскільки вони виробляються і споживаються в одному місці [59, с.94].

По-друге, колективна організація споживання у формі загальних систем обслуговування є характерною ознакою комунальних послуг як обов'язкового суспільного блага.

По-третє, цілями та завданнями діяльності комунального підприємства є життєзабезпечення населеного пункту.

По-четверте, вирішальний вплив соціальних чинників зумовлює ще одну особливість ЖКГ, а саме специфіку критеріїв оцінки їх функціональної ефективності.

По-п'яте, ЖКГ характеризується галузевою специфікою та регіональною цілісністю з урахуванням обласного та міських (сільських) функціональних рівнів [11].

Метою державного управління місцевим розвитком ЖКГ є збалансованість показників соціального розвитку територій із суттєвими відмінностями в забезпеченні комунальними послугами населення, а не лише збалансування показників добробуту.

Аналіз чинного законодавства у цій сфері показує, що більшість нормативно-правових актів спрямовані на вирішення поточних проблем галузі,

а саме вирішення питань тарифного регулювання, соціального захисту споживачів, реструктуризації боргів тощо. У той же час, лише невелика кількість правових актів присвячена питанню реформування ЖКГ концептуального характеру.

Центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління у сфері ЖКГ є Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України [55].

Інші центральні органи виконавчої влади, згідно із покладеними на них функціями, здійснюють контроль за діяльністю підприємств у сфері ЖКГ, якістю житлово-комунальних послуг, що надаються кінцевим споживачам, забезпечують захист прав споживачів та соціальний захист населення.

В Європі нині виділяють три моделі реформування ринку житлово-комунальних послуг:

1. Англійська модель (передбачає повну приватизацію об'єктів ЖКГ).
2. Німецька модель (передбачає акціонування житлово-комунальних підприємств, основним пакетом власності в яких володіє муніципалітет).
3. Французька модель (передбачає поєднання муніципальної власності на житлово-комунальні підприємства з управлінням ними приватним бізнесом на умовах довгострокових договорів оренди та інвестиційних угод) [66, с. 83]. Зараз ця модель активно впроваджується в Україні.

В нашій державі активно переймають міжнародний досвід регулювання сфери ЖКГ. Про це свідчить ряд прийнятих законів та внесення змін до вже діючих (Про ринок природного газу, Про ринок електроенергії тощо). Проте, як на мене, сфера ЖКГ нашої країни потребує подальшого впровадження змін та перегляду підходів, в т.ч. викорінення політичної складової та популізму.

Сучасний стан розвитку ЖКГ в Україні характеризується негативними факторами, серед яких: катастрофічна зношеність житлового фонду, каналізаційних, водо- та теплопостачальних мереж, застосування тарифів на житлово-комунальні послуги, що не відповідають економічно обґрунтованому рівню, низька якість наданих послуг, недосконалість механізмів ціно- та

тарифоутворення на продукцію та послуги комунальних підприємств, відсутність конкурентного середовища у сфері ЖКГ тощо [1, с. 326].

Не зважаючи на те, що в цій галузі функціонує кілька тисяч підприємств та організацій різних форм власності, які надають споживачам велику кількість послуг на чималу суму щороку, а також в ній зайнято близько 6% працездатного населення держави та використовується майже чверть основних фондів країни частка капітальних інвестицій в сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення і поводження з побутовими відходами в загальному обсязі капітальних інвестицій, що здійснюються в Україні є незначною і коливається в середньому від 1,4 % до 2%

Серед основних причин збиткової роботи ЖКГ такі:

- 1) значна різниця між фактичними витратами підприємства та тарифами, що застосовується.
- 2) зростання собівартості послуг внаслідок збільшення технологічних витрат у мережах, фізичного та морального зносу основних фондів.
- 3) спотворена тарифна політика.
- 4) не зацікавленість житлово-комунальних підприємств у зменшенні витрат матеріально-технічних ресурсів і підвищенні ефективності надання послуг споживачам [1, с. 327].

Підприємствами галузі вживаються заходи з часткового покращення стану мереж та обладнання, зокрема при щорічній підготовці до опалювального сезону, проте ці заходи не мають комплексного характеру, а здебільшого точкові та спрямовані на усунення аварійних ситуацій з метою недопущення надзвичайної ситуації техногенного характеру.

За результатами PEST-аналізу та SWOT-аналізу розвитку ЖКГ регіонів нашої країни, можемо зробити висновок, що є достатньо негативних причин, які обумовлюють слабкі аспекти функціонування ЖКГ. Система функціонування житлово-комунального комплексу залишається неефективною, оскільки забезпечити здійснення модернізації ЖКГ і припинити зростання негативних

тенденцій у галузі не вдалося. Кількість аварій і порушень у роботі комунальних об'єктів зросла за останні десять років у п'ять разів.

Оцінюючи ефективність державної політики у сфері ЖКГ варто також згадати прийняття Закону України від 29.07.2022 № 2479-IX «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» (зі змінами), яким, зокрема, запроваджено мораторій на підвищення цін (тарифів) на ринку природного газу та у сфері теплопостачання [68].

При цьому законодавством визначено механізм компенсації втрат підприємств за рахунок відшкодування так званої «різниці в тарифах».

По своїй суті, «різниця в тарифах» – це відшкодування із бюджету суми грошей за невідповідність тарифів, тобто, коли затверджений тариф не покриває реальних витрат [69].

Станом на жовтень 2023 року держава має заборгованість перед теплопостачальними підприємствами України в розмірі біля 40 млрд гривень. Крім того, заборгованість з різниці в тарифах наявна у держави і перед підприємствами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Проте, на цей час кошти на фінансування вказаного напрямку державної політики в Державному бюджеті України на 2023 рік не передбачені.

На цей час наявна проблема із встановленням НКРЕКП, економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме НКРЕКП, незважаючи на свою «незалежність» під тиском Кабінету Міністрів України та Офісу Президента України була змушена скасувати своє рішення про підняття тарифів для водоканалів.

При цьому, на державному рівні не визначено джерел для відшкодування різниці в тарифах, що виникає. Таким чином водоканали, тарифи для яких встановлює НКРЕКП, стали заручниками ситуації, а їх фінансово-господарських стан дедалі більше погіршується.

Проте, з позитивних рішень Уряду варто відмітити прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 19.07.2022 №812 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії та бюджетним установам» [74], якою встановлено фіксовані ціни на природний газ для виробників теплової енергії та бюджетних установ.

Основними джерелами фінансування ЖКГ є кошти державного та місцевих бюджетів, фізичних і юридичних осіб за сплату житлово-комунальних послуг, інвестиції і кредити, кошти, що виділяються по лінії міжнародних фінансових організацій, які в умовах дефіциту бюджетних коштів вносять значний вклад у фінансування галузі [75, с. 208].

Що стосується коштів державного бюджету, які спрямовуються на фінансування ЖКГ, то ні для кого не стане новиною той факт, що зазначені кошти виділяються в мізерних обсягах. Для прикладу, в 2021 році з затверджених в Державному бюджеті України видатків на фінансування ЖКГ виділено близько 3%.

Що стосується Рівненської області, то фінансова допомога, що фактично надавалась підприємствам ЖКГ з місцевих бюджетів з роками зменшувалась.

Окремо варто згадати виділення та використання коштів на реалізацію заходів з енергозбереження.

Так, в 2023 році на впровадження енергозберігаючих заходів в бюджетах територіальних громад Рівненщини виділено лише 101,3 млн грн, що у відсотковому співвідношенні складає менше 1% (0,84%).

Наявний чималий розрив у використанні коштів на заходи з енергозбереження (від 5 до 10 млн грн на рік) та коштів, що спрямовувались територіальними громадами Рівненщини на благоустрій територій населених пунктів (від 450 до 600 млн грн на рік).

Альтернативним шляхом фінансування галузі є підвищення інвестиційної привабливості ЖКГ, яке передбачає відповідну зацікавленість потенційних інвесторів, а саме отримання прибутку від розміщення капіталу. Основним завданням органів регіональної влади як головного гаранта по кредитах комунальних підприємств, має бути створення відповідних умов для реалізації таких заходів [75, с. 210].

Також, до альтернативних шляхів фінансування ЖКГ в умовах війни варто віднести донорську допомогу міжнародних партнерів, зокрема: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції і розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація (IFC), Північна екологічна фінансова корпорація (NEFCO - The Nordic Environment Finance Corporation), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Німецьке бюро міжнародної співпраці (GIZ) та ін.).

Підвищення енергозбереження та енергоефективності підприємств можливе за рахунок реалізації технічних, технологічних, структурних, фінансово-економічних і управлінських заходів, а також впровадження інновацій, які направлені на розробку та створення нових методів управління та організаційних форм виробництва і нових енергоефективних технологій [77, с. 168].

Досвід розвинутих країн показує, що запровадженню компаніями енергозберігаючих технологій сприяє їх стимулювання та заохочення [78, с. 246].

Адміністративне управління є основним елементом ефективного механізму управління енергозбереженням у розвинених країнах. Воно реалізується через сертифікацію, стандартизацію, нормування, маркування, заборону на застосування певних технологій та техніки [78, с. 246]. Для досягнення енергозбереження в цих країнах застосовують наступні економічні інструменти:

- бюджетне та позабюджетне фінансування заходів із енергозбереження;

- диференціювання податкового навантаження;
- диференціювання тарифів і цін на енергоресурси та енергоефективну продукцію;
- пільгове кредитування;
- державні закупівлі;
- фінансові інструменти та передача прав власності [77, с. 169].

Можемо запропонувати такі підходи щодо енергозбереження та реформування енергетичної галузі України:

1. Широке використання альтернативних і відновлюваних джерел енергії;
2. Удосконалення законодавчих актів в енергетиці;
3. Проведення природоохоронних заходів та заходів з енергоощадливості у виробничому та побутовому секторах (звільнення від податків, надання пільг, субсидій, кредитів тощо);
4. Розвиток енергетичного ринку;
5. Проведення в галузях, які використовують енергію для виробництва продукції енергетичного аудиту, та надання практичних кейсів щодо енергозбереження [78, с. 248].

Головне завдання в сфері публічного управління ЖКГ можна окреслити двома напрямками – впровадження енергозберігаючих заходів та надання якісних послуг споживачам. Лише через реформування галузі можливе виконання цього завдання [1, с. 329].

Дієвим механізмом удосконалення державної політики у сфері енергоефективності та ЖКГ, на мою думку, є законодавчі зміни, якими б були зафіксовані обсяги фінансування цих сфер. Для прикладу 10% від загального обсягу місцевих бюджетів щорічно мають спрямовуватись на модернізацію ЖКГ та енергоефективність. Також подібну норму (фіксації на певному відсотковому рівні) потрібно застосовувати й при формуванні видатків Державного бюджету України. При цьому законодавчо закріпити, що ці кошти повинні бути спрямовані саме на модернізацію сфери та реалізацію енергоощадних проектів, а не на благоустрій територій, який також є частиною ЖКГ.

Енергоефективність – це той напрямок, який Україна має розвивати навіть у важкі часи, адже це запорука підвищення конкурентоспроможності економіки країни та забезпечення її енергетичної незалежності [1, с. 334].

Популяризація енергоефективності має включати:

- забезпечення повного і безперешкодного доступу до інформації щодо діючих програм підтримки впровадження енергоефективних проектів;
- організацію для населення, органів влади, підприємств та фінансових установ заходів з покращення обізнаності в сфері енергозбереження;
- проведення різного роду тематичних тренінгів.

Впровадження заходів з енергоефективності в реаліях сьогодення є вкрай необхідним для покращення стабільності енергетичної системи України, зміцнення економіки нашої держави та зменшення викидів в атмосферу вуглекислого газу [1, с. 335].

Розподілена або децентралізована генерація (англ. distributed power generation) — це система виробництва та передачі енергії, яка включає значну кількість споживачів, які також являються виробниками тепла та електроенергії для задоволення власних потреб і мають при цьому можливість передавати надлишково-вироблену енергію до загальної мережі [79].

Найпопулярнішими технологіями в системах розподіленої генерації є технології на основі відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) і системи комбінованого виробництва електроенергії та тепла (коли електроенергія і тепло виробляються одночасно за допомогою системи когенерації):

- Сонячні панелі (PV);
- Малі вітрові турбіни;
- Когенераційні установки;
- Станції спалювання біомаси та твердих побутових відходів;
- Малі гідроелектростанції.

Розвиток розподіленої генерації в Україні забезпечить для громадян:

- енергетичну незалежність країни;
- безпеку постачання;

- надходження інвестицій у територіальні громади;
- додаткові робочі місця;
- скорочення негативного впливу на здоров'я.

Для запуску активного розвитку в Україні розподіленої генерації електричної енергії необхідно:

- запровадити фінансові стимули для розвитку малих виробників електричної енергії з ВДЕ («зелений тариф» тощо);
- розробити нормативно-правову базу та створити сприятливі умови для розвитку енергетичних кооперативів;
- гарантувати, що всі неприбуткові форми об'єднань громадян (кооперативи, ОСББ) можуть легко підключитися до мережі та отримати «зелені тарифи» за спрощеними процедурами;
- забезпечити пільгове фінансування проектів щодо встановлення систем децентралізованої генерації електричної енергії для приватних домоволодінь, малих і середніх підприємств;
- запровадити додаткові методи стимулювання юридичних та фізичних осіб, що встановлюють розподілені потужності відновлюваної енергетики (дахові сонячні електростанції та ін.);
- розробити та впровадити національний план для забезпечення системної та ефективної інтеграції об'єктів розподіленої генерації в об'єднану енергетичну мережу України;
- розробити національну програму підтримки встановлення розподілених потужностей ВДЕ на державних об'єктах (дахових СЕС та ін.);
- розробити прозорі процедури підключення за низькою вартістю для домогосподарств та бізнесу (малого та середнього) [79].

Теплові насоси – це технології, які без спалювання палива (викопного чи інших видів) генерують тепло завдяки використанню відновлюваних джерел енергії (вода, ґрунт чи повітря), що доступні у будь-якому куточку світу [80].

Для теплових насосів також використовуються й інші джерела тепла, такі як: геотермальне тепло, промислове відпрацьоване тепло, морська вода, ґрунтові води, стічні води, спільне виробництво тепла та охолодження, димовий газ [81].

Ідеальним варіантом, на мою думку, є поєднання двох енергоефективних технологій. Тобто, встановлення СЕС у поєднанні з тепловими насосами.

Використання СЕС разом із тепловими насосами в умовах атак ворога на енергетичну інфраструктуру забезпечує стабільність та прогнозованість роботи підприємств, а також безпеку та комфорт домогосподарствам.

Таке рішення, використовуючи сонячну енергію, допоможе обігрівати та кондиціонувати житлові будинки, офісні та складські приміщення, підприємства, забезпечувати роботу басейнів, теплих підлог та гарячого водопостачання. В умовах нестабільної роботи Об'єднаної енергетичної системи України це особливо актуально.